

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دستورالعمل جامع جلب ، مصرف و هزینه کرد مشارکت های مردمی

سازمان بهزیستی کشور

سازمان بهزیستی کشور

دبیرخانه مشارکت های مردمی

۱۳۹۹

فهرست

۲	مقدمه
۲	فصل اول: اهداف، دامنه کاربرد، مستندات قانونی و تعاریف
	ماده ۱: اهداف
	ماده ۲: دامنه کاربرد
	ماده ۳: مستندات قانونی
	ماده ۴: تعاریف و مفاهیم
۶	فصل دوم: جلب مشارکت‌های مردمی
	ماده ۵: شیوه‌های جلب مشارکت‌های مردمی
	ماده ۶: مقررات عمومی جلب مشارکت مردمی توسط بخش دولتی
	ماده ۷: مقررات عمومی جلب مشارکت مردمی توسط بخش غیردولتی
۹	فصل سوم: نحوه مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی
	ماده ۸: نحوه مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی توسط بخش دولتی
	ماده ۹: نحوه مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی توسط بخش غیردولتی
۱۰	فصل چهارم: نظارت بر جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی
	ماده ۱۰: نظارت بر جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی بخش دولتی
	ماده ۱۱: نظارت بر جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی بخش غیردولتی
	ماده ۱۲: گزارش آماری
	ماده ۱۳: فرآیند رسیدگی به تخلفات موسسات در جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی

بنام خدا

دستورالعمل جامع جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی سازمان بهزیستی کشور

مقدمه:

به استناد تبصره 2-4 ماده ۲ قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور، مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی، به منظور ارتقای سطح مشارکت مردم با بهزیستی و بهبود کیفیت ارائه خدمات به جامعه هدف سازمان با تأکید بر حفظ کرامت آنان و رعایت نظم و انضباط مالی در جمع‌آوری و مصرف مشارکت‌های مردمی و وجوهات شرعی (زکات، فطریه، وقف و...) این دستورالعمل پس از تصویب شورای مرکزی مشارکت‌های مردمی با سازمان بهزیستی جهت اجرا، ابلاغ می‌گردد.

فصل اول: اهداف، دامنه کاربرد، مستندات قانونی و تعاریف

ماده ۱- اهداف:

- ۱) ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در جلب، مصرف، هزینه کرد و نظارت بر مشارکت‌های مردمی سازمان بهزیستی و موسسات غیردولتی تحت نظارت سازمان بهزیستی
- ۲) تدوین ضوابط جلب مشارکت‌ها توسط حوزه مشارکت‌های مردمی سازمان بهزیستی
- ۳) تبیین مصادیق و هدفمند نمودن مصرف مشارکت‌ها
- ۴) تبیین نحوه نظارت بر جلب، مصرف و هزینه مشارکت‌های جذب شده توسط حوزه مشارکت‌های مردمی سازمان بهزیستی و موسسات خیریه غیردولتی تحت نظارت سازمان بهزیستی
- ۵) کمک به گسترش فرهنگ مشارکت، خیر جمعی و مسئولیت اجتماعی

ماده ۲: دامنه کاربرد

کلیه حوزه‌ها و معاونت‌های تخصصی سازمان بهزیستی، ادارات بهزیستی استان‌ها، شهرستان‌ها، مراکز تابعه و موسسات غیردولتی دارای مجوز از سازمان بهزیستی

ماده ۳: مستندات قانونی

- ۱) لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب 1359/3/24 شورای انقلاب اسلامی
- ۲) قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی و تبصره ۲-۴ ماده ۲ مبنی بر تشکیل شورای مشارکتهای مردمی با بهزیستی
- ۳) ماده ۵ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (یا ماده ۷۱ مکرر قانون محاسبات عمومی کشور)
- ۴) آئین نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۶۰۲۷۱/ت/۲۶۴۴۳ هـ مورخ ۸۱/۱۱/۲۸ (نحوه مصرف هدایای نقدی که برای مصارف خاص به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی اهدا می‌شود)
- ۵) بند «ه» ماده ۶ قانون ساختار جامع رفاه و تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱
- ۶) بند «الف» ماده ۷ قانون ساختار جامع رفاه و تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱
- ۷) ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی
- ۸) قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶، اصلاحات والحاقات بعدی آن و آیین نامه‌های اجرایی مربوطه

ماده ۴: تعاریف و مفاهیم

- ۱) سازمان: منظور از سازمان در این دستورالعمل، سازمان بهزیستی کشور است.
- ۲) مشارکت: مشارکت فعالیتی آگاهانه و داوطلبانه که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به صورت نقدی، غیر نقدی و ارائه خدمات مادی و معنوی مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان صورت می‌پذیرد.
- ۳) شورای مشارکتهای مردمی با سازمان: شورایی که طبق تبصره ۲-۴ ماده ۲ قانون اصلاح لایحه تشکیل سازمان بهزیستی کشور، مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۱ و به منظور جلب مشارکتهای مردمی در ستاد بهزیستی کشور و در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها تشکیل می‌گردد که به اختصار در این دستورالعمل شورای مشارکتهای مردمی بیان می‌شود.
- ۴) جامعه هدف: کلیه افراد و گروه‌هایی که از خدمات سازمان بهره‌مند می‌گردند.
- ۵) مشارکت کننده (خیر): شخص حقیقی یا حقوقی که به صورت آگاهانه و داوطلبانه با نیت عام یا خاص مطابق با اهداف سازمان به صورت نقدی یا غیرنقدی یا خدماتی به این سازمان کمک می‌نماید.
- ۶) شخص حقیقی: فردی که بدون در نظر گرفتن عنوان و جایگاه اجتماعی خود صرفاً به صورت انفرادی مورد شناسایی قرار می‌گیرد.
- ۷) شخص حقوقی: به اشخاصی اطلاق می‌گردد که به صورت گروهی دارای منافع مشترک بوده و به موجب قانون دارای شخصیت می‌باشند.
- ۸) نیت خاص: چنانچه مشارکت کننده، موضوع مصرف مشارکت خود را مشخص نماید، نیت وی خاص نامیده می‌شود.
- ۹) نیت عام: چنانچه مشارکت کننده، موضوع مصرف مشارکت خود را مشخص ننماید، نیت وی عام نامیده می‌شود.
- ۱۰) هبه: عقدی است که به موجب آن یک نفر، مالی را به رایگان به شخص دیگری تملیک می‌کند؛ به عبارت دیگر او مال خود را به طور مجانی به ملکیت دیگری در می‌آورد. (ماده ۷۹۵ قانون مدنی).
- ۱۱) وقف: عبارت است از اینکه عین مال حبس و منافع آن تسبیل شود. زیرا مقصود از وقف، انتفاع همیشگی موقوف علیهم (افراد) که وقف برای آن‌ها انجام شده) از مال موقوفه است که به همین دلیل نیز آن را وقف نامیده‌اند. همچنین منظور از تسبیل منافع، واگذاری منافع در راه خداوند و امور خیریه و اجتماعی است. (ماده ۵۵ قانون مدنی)

۱۲) صلح: صلح ممکن است یا در مورد رفع تنازع موجود و یا جلوگیری از تنازع احتمالی یا در مورد معامله و غیر آن واقع شود. صلح عقد بوده و دارای دو طرف می‌باشد، مصالح و متصالح، مصالح کسی است که مالی یا امری را به دیگری واگذار می‌نماید. متصالح کسی است که آن را قبول می‌نماید. چیزی را که مصالح به متصالح می‌دهد مال‌الصلح می‌گویند. (ماده ۷۵۲ قانون مدنی)

۱۳) اموال منقول و غیر منقول:

اموال منقول: اشیایی که نقل آن از محلی به محل دیگر ممکن باشد بدون اینکه به خود یا محل آن خرابی وارد آید. (صفحه ۴۸ قانون مدنی)

اموال غیر منقول: آن است که از محلی به محل دیگر نتوان نقل نموده اعم از اینکه استقرار آن ذاتی یا به واسطه عمل انسان باشد به نحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خودمال یا محل آن شود. (صفحه ۴۷ قانون مدنی)

۱۴) فرد و موسسه داوطلب

فرد داوطلب: شخص حقیقی یا حقوقی که با اراده و اختیار بدون چشمداشت مادی، براساس اهداف انسان دوستانه، بدون ملاحظات سیاسی، با تکیه بر توانمندی‌های خود، به صورت تخصصی یا غیر تخصصی و بر طبق قوانین و مقررات سازمان به طور مستمر یا غیر مستمر با این سازمان همکاری می‌نماید.

موسسه داوطلب: موسسه ای غیردولتی و غیرسیاسی که توسط شخص حقیقی یا حقوقی تاسیس شده و هم زمان با انجام فعالیت یا فعالیت‌های اقتصادی براساس اهداف انسان دوستانه و داوطلبانه و با تکیه بر توانمندی‌های تمام یا تعدادی از کارکنان موسسه به صورت تخصصی یا غیر تخصصی و بر طبق قوانین سازمان به طور مستمر یا غیرمستمر با این سازمان همکاری می‌نماید.

۱۵) **مسئولیت اجتماعی:** مسئولیت اجتماعی عبارت از تعهدات و مسئولیت‌هایی که انسان‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌ها در فرآیند زندگی اجتماعی و تعامل با دیگران ناگزیر از رعایت آن می‌باشند.

۱۶) **موسسه غیردولتی:** موسسه‌ای که با هدف غیرسیاسی و غیرتجاری پس از دریافت پروانه تاسیس از سوی سازمان بهزیستی برای ارائه خدمت در راستای اهداف این سازمان تشکیل شده و به دو نوع موسسه خیریه غیردولتی غیرانتفاعی و موسسه غیردولتی انتفاعی است.

موسسه خیریه (غیردولتی غیر انتفاعی): موسسه‌ای غیردولتی که با هدف غیرسیاسی و غیر تجاری به صورت عام‌المنفعه برای ارائه خدمات بهزیستی پس از دریافت پروانه تاسیس از سوی سازمان بهزیستی تشکیل می‌شود و بعد از دریافت شماره ثبت از اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری شروع به فعالیت می‌کند. هدف از تشکیل این موسسات، شناسایی و جذب منابع (مالی و غیرمالی) است که منابع و منافع حاصل از آن، قابل تقسیم بین اعضای موسسه نیست. به اختصار در این دستورالعمل موسسه خیریه بیان می‌شود.

موسسه غیردولتی انتفاعی: موسسه‌ای غیردولتی که با هدف غیرسیاسی و غیر تجاری در راستای اهداف سازمان بهزیستی و پس از دریافت پروانه تاسیس از سوی سازمان بهزیستی تشکیل می‌شود و بعد از دریافت شماره ثبت از اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری شروع به فعالیت می‌کند. هدف از تشکیل این موسسات می‌تواند جلب منابع مالی و غیرمالی و تقسیم منافع حاصل از آن، بین اعضای خود و یا غیر باشد.

۱۷) **کمیسیون جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی:** مجمعی که در سطح ستادی (کمیسیون عالی) و استانی بهزیستی به منظور رسیدگی به تخلفات مراکز و موسسات خیریه در زمینه جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی تشکیل می‌شود و از این پس «کمیسیون جذب و تبلیغات» نامیده می‌شود. این کمیسیون مرجع صدور یا ابطال مجوز جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی برای موسسات خیریه غیردولتی می‌باشد.

۱۸) **مجوز جذب مشارکت‌های مردمی:** مجوزی که توسط «کمیسیون جذب و تبلیغات» برای موسسات خیریه غیردولتی دارای پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی صادر می‌شود.

۱۹) مجوز تبلیغات مشارکت‌های مردمی: مجوزی که توسط «کمیسیون جذب و تبلیغات» برای موسسات خیریه غیردولتی دارای پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی کمیسیون ماده ۲۶ و مجوز جذب مشارکت‌های مردمی از کمیسیون عالی یا استانی جذب و تبلیغات دریافت کرده باشند صادر می‌شود.

۲۰) تخلفات: هرگونه تخطی از مقررات و ضوابط سازمان و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به تبلیغات و جذب مشارکت‌های مردمی و عدم رعایت آن‌ها تخلف محسوب می‌گردد.

۲۱) مشارکت نقدی (ریالی یا ارزی): وجهی که پرداخت آن به این سازمان و موسسات دارای مجوز جذب و تبلیغات مشارکت‌ها توسط شخص حقیقی یا حقوقی به صورت آگاهانه و داوطلبانه با نیت عام یا خاص، مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان، در قبال اخذ رسید، واریز به حساب مشارکت‌های مردمی یا سایر روش‌های پیش‌بینی شده توسط سازمان صورت می‌پذیرد.

۲۲) مشارکت غیرنقدی: اموال منقول و غیرمنقول که توسط شخص حقیقی یا حقوقی به صورت آگاهانه و داوطلبانه مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان به این سازمان و موسسات دارای مجوز جذب و تبلیغات مشارکت‌ها، اهدا می‌شود و ارزش ریالی آن قابل محاسبه است.

۲۳) مشارکت خدماتی: فعالیتی آگاهانه و داوطلبانه که توسط شخص حقیقی یا حقوقی مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان به صورت ارائه دانش، تخصص و مهارت به این سازمان و موسسات دارای مجوز جذب و تبلیغات مشارکت‌ها، انجام شده و ارزش ریالی آن قابل محاسبه می‌باشد.

۲۴) مشارکت درساخت: فعالیتی که در آن شخص حقیقی یا حقوقی مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان تمام یا بخشی از هزینه ساخت و تامین ساختمان مراکز دولتی و موسسات غیردولتی و مسکن جامعه هدف را متقبل می‌شود.

۲۵) مرکز خیرساز: مرکزی است که در راستای اهداف سازمان بهزیستی با مشارکت خیر یا خیرین ساخته می‌شود و به دلایلی قابل واگذاری کامل نیست و باید تحت نظارت و مدیریت سازمان اداره شود.

عاملین جلب مشارکت‌های مردمی: افراد حقیقی و حقوقی در سازمان‌ها یا سمن‌ها و موسسات غیردولتی، شرکت‌ها و... که در قالب تفاهم‌نامه در جلب مشارکت‌های نقدی با سازمان مشارکت می‌نمایند.

۲۶) مشارکت از طریق بهره‌برداری: فعالیتی که در آن حوزه مشارکت‌های مردمی با همکاری و مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی، مطابق اهداف سازمان و رعایت قوانین و مقررات مربوطه، پس از تصویب در کارگروه راهبری، مدیریت و بهینه‌سازی املاک سازمان، از املاک تحت اختیار سازمان بهره‌برداری می‌نماید.

۲۷) مشارکت غیرمستقیم با سازمان: هرگونه کمک نقدی، غیرنقدی و خدماتی که بصورت مستقیم از طریق خیرین با نظارت سازمان بهزیستی به جامعه هدف ارائه می‌گردد.

۲۸) مرکز غیردولتی: واحدی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور ارائه خدمات در راستای اهداف سازمان مطابق با یکی از فعالیت‌های مندرج در بندهای ۱ تا ۱۲ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت پس از اخذ موافقت اصولی و پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی ایجاد می‌شود.

۲۹) نظارت: پایش مستمر تمامی فعالیت‌های جلب مشارکت‌های مردمی موضوع این دستورالعمل

۳۰) سامانه ثبت جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی: سامانه‌ای که توسط دبیرخانه شورای مشارکت‌ها برای ثبت، مصرف و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی به مراکز و موسسات معرفی می‌گردد که به اختصار در این دستورالعمل سامانه نامیده می‌شود.

فصل دوم: جلب مشارکتهای مردمی

ماده ۵: شیوه‌های جلب مشارکتهای مردمی

حوزه مشارکتهای مردمی سازمان، استان‌ها و ادارات بهزیستی در شهرستان‌ها، مراکز دولتی و موسسات غیردولتی دارای پروانه فعالیت یا پروانه تاسیس از سازمان و دارای مجوز جذب از شورای جذب و تبلیغات می‌توانند از طرق زیر و با رعایت شرایط و ضوابط قانونی، نسبت به جمع‌آوری کمک‌های مردمی و تشویق آنان به خیر جمعی و پذیرش مسئولیت اجتماعی، اقدام نمایند. از جمله این روش‌ها عبارتند از:

- (۱) دعوت از خیرین و نیکوکاران جهت بهره‌مندی از نیت خیرخواهانه آنان در جهت اهداف سازمان
- (۲) بهره‌مندی از منابع حاصل از خمس، زکات و سایر وجوه شرعی
- (۳) استفاده از منابع حاصل از صدقات و نذورات
- (۴) بهره‌مندی از منابع حاصل از عقود شرعی اعم از: صلح، هبه، وقف و ...
- (۵) بهره‌مندی از مشارکتهای اشخاص، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی تحت عنوان مسئولیت اجتماعی آنها
- (۶) بهره‌مندی از مشارکت اشخاص، شرکت‌ها، سازمان‌ها، بانک‌ها، انجمن‌های مردم‌نهاد، موسسات و بنیادها (در قالب همیاران مشارکت)
- (۷) مشارکت در ساخت مراکز و ساختمان‌های خیرساز در راستای اهداف سازمان
- (۸) مشارکت در برگزاری نمایشگاه‌ها، بازارچه‌های خیریه، همایش‌ها، مراسم و مناسبت‌های خاص و برنامه‌های آموزشی با استفاده از سرمایه‌گذاری و حمایت اشخاص حقیقی و حقوقی
- (۹) استفاده از روش‌ها و ابزارهای سنتی و نوین در جلب مشارکتهای مردمی
تبصره: شیوه‌نامه تشکیل کمیسیون «جذب و تبلیغات مشارکتهای مردمی» و «مقررات عمومی آن» ظرف سه ماه بعد از ابلاغ دستورالعمل جلب، مصرف مشارکتهای مردمی سازمان بهزیستی کشور با تصویب شورای معاونین و تایید ریاست محترم سازمان به استان‌ها ابلاغ می‌گردد.
- (۱۰) موسسات خیریه دارای پروانه فعالیت از سازمان برای جلب مشارکتهای مردمی و تبلیغات باید مجوزهای مربوطه را از کمیسیون جذب و تبلیغات مشارکتهای مردمی دریافت نمایند.
- (۱۱) کمیسیون جذب و تبلیغات مشارکتهای مردمی در ستاد و کمیسیون جذب و تبلیغات مشارکتهای مردمی در استان تنها منبع صدور و ابطال مجوز جذب و تبلیغات مشارکتهای مردمی می‌باشند.

ماده ۶: مقررات عمومی جلب مشارکت توسط بخش دولتی

- (۱) کلیه حوزه‌ها و واحدها در سازمان بهزیستی می‌توانند با هماهنگی حوزه مشارکت‌های مردمی، جلب مشارکت داشته باشند و مکلفند گزارش آن را به حوزه مشارکت‌های مردمی ارائه نمایند. حوزه مشارکت‌های مردمی در سطح شهرستان، استان و ستاد موظف است گزارش‌های دریافتی را در سامانه ثبت نماید.
- (۲) کلیه وجوه نقدی که تحت عنوان کمک‌های مردمی، مسئولیت اجتماعی افراد، شرکت‌ها، سازمان‌ها و... توسط حوزه مشارکت‌های مردمی یا حوزه‌های دیگر سازمان جمع‌آوری شده، باید به حساب متمرکز مشارکت‌های مردمی سازمان واریز گردد و در هر استان باید به حساب متمرکز مشارکت‌های مردمی همان استان واریز شود.
- (۳) لازم است هر استان نسبت به افتتاح حساب مشارکت‌های مردمی با بهزیستی با امضاء مدیرکل و ذیحساب نزد بانک مرکزی اقدام نماید.
- (۴) ادارات کل بهزیستی استان‌ها موظفند براساس اسناد مالی در اسرع وقت پس از اطلاع از مانده حساب مشارکت نقدی شهرستان‌ها (عام و خاص)، وجوه مربوطه را جهت مصارف عیناً در اختیار بهزیستی شهرستان‌ها قرار دهند.
- (۵) افتتاح حساب ارزی برای واریز کمک‌های مشارکت‌کنندگان سایر کشورها (اعم از افراد حقیقی، سازمان‌های بین‌المللی، دولت‌ها و سمن‌ها) با اخذ مجوز از خزانه‌داری کشور برای ستاد مرکزی و استان‌ها بلامانع است. کمک‌های مردمی نقدی جمع‌آوری شده در حساب ارزی، حسب مورد و بر اساس نیت واریزکننده به حساب مشارکت‌های مردمی ستاد یا استان واریز می‌گردد.
- (۶) اموال منقول اهدایی سرمایه‌ای که مالکیت و نقل و انتقال آن تابع قوانین و مقررات ثبتی می‌باشد در صورت دارا بودن نیت خاص باید نسبت به انتقال سند رسمی به نام سازمان و در صورت دارا بودن نیت عام با نظر شورای مشارکت‌های مردمی با بهزیستی اقدام گردد. هدایای غیرنقدی منقول مصرفی باید پس از ثبت در سامانه و ارائه رسید به اهداکننده، تحویل گرفته شود و به صورت مجزا ثبت و ضبط گردد.
- تبصره:** هدایای نفیس از جمله مدال، جوهرات و وسایل عتیقه پس از صورت جلسه شدن توسط حوزه مشارکت‌ها و تایید مدیرکل استان و در ستاد توسط حوزه مشارکت‌های مردمی و تایید ریاست محترم سازمان پس از مزایده طبق قوانین و مقررات، مبالغ آن به حساب مشارکت‌های استان و ستاد واریز خواهد گردید.
- (۷) در خصوص اموال غیرمنقولی که در قالب یکی از عقود وقف، هبه، صلح، بیع مشروط یا هرگونه عقد مبادله‌ای مشروط به نیت خاص به سازمان اهدا می‌گردد، ضمن مشخص نمودن نیت مشارکت‌کننده، نسبت به انتقال اسناد قانونی به نام سازمان، اقدامات لازم صورت پذیرد و در صورت دارا بودن نیت عام مطابق نظر شورای مشارکت‌های مردمی با بهزیستی عمل شود.
- تبصره ۱:** خروج این کالاها و هدایای غیرنقدی باید مطابق با دستورالعمل‌های مالی، اداری (کارتکس، دفاتر ثبت، درخواست انبار، حواله و قبض انبار) صورت پذیرد و خروج آن‌ها از انبار در ستاد با تایید معاون پشتیبانی و معاون مشارکت‌های مردمی، در استان با تایید مدیرکل استان و معاون مشارکت‌های مردمی و در شهرستان با تایید رئیس شهرستان و کارشناس مشارکت‌های مردمی صورت پذیرد.

تبصره ۲: در خصوص اموال اهدایی که قصد فروش با نیت مشارکت کننده است، نیازی نیست وارد انبار گردد، بلکه باید بر اساس سطح شهرستان (رئیس اداره و کارشناس مشارکت‌ها)، استان (مدیرکل استان، ذیحساب و معاون مشارکت‌های استان) و ستاد (رئیس سازمان، ذیحساب و بالاترین مقام حوزه مشارکت‌های مردمی ستاد) صورت جلسه شده و پس از طی مراحل قانونی، فروش مبالغ آن به حساب مشارکت‌ها واریز گردد.

تبصره ۳: کلیه واحدهای بهزیستی موظفند اقلام خوراکی و فاسد شدنی را طبق مقررات و در اسرع وقت توزیع نمایند.

۸) هرگونه جلب مشارکت خدماتی داوطلبان اعم از تخصصی یا غیرتخصصی طبق دستورالعمل جداگانه ای خواهد بود که پس از تایید شورای معاونین سازمان توسط رئیس سازمان ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷: مقررات عمومی جلب مشارکت توسط بخش غیردولتی

۱) مؤسسات خیریه در صورتی می‌توانند نسبت به جلب مشارکت‌های مردمی اقدام نمایند که مجوز جذب و تبلیغات را از کمیسیون مربوطه دریافت نموده باشند.

۲) مؤسسات خیریه مجاز به جلب مشارکت‌های مردمی، می‌توانند نسبت به افتتاح تنها یک حساب جاری قابل برداشت به نام صاحبان امتیاز اقدام و آن را به ادارات بهزیستی استان یا ستاد اعلام نمایند.

تبصره: مؤسسات خیریه مجاز به جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی، باید در سامانه ثبت نام و کدشناسایی دریافت نمایند. در صورت احراز تخلف از مفاد این بند، موضوع ابتدا جهت لغو پروانه فعالیت و یا پروانه تاسیس به کمیسیون ماده ۲۶ ارسال می‌گردد.

۳) مراکز غیردولتی، مؤسسات انتفاعی و مهدهای کودک براساس مجوز کمیسیون جذب و تبلیغات براساس این دستورالعمل و شیوه نامه جذب و تبلیغات در قالب تفاهم نامه مشخص و در مدت محدود و معین با ادارات بهزیستی امکان عاملیت جذب و تبلیغات مشارکت‌ها را خواهند داشت.

۴) مراکز غیردولتی، مؤسسات انتفاعی و مهدهای کودک، حق جلب مشارکت‌ها را نداشته مگر در شرایط خاص همچون زلزله و سایر حوادث و بلایای طبیعی که با مجوز کمیسیون جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی با تشخیص رئیس سازمان برای مدت محدود در این خصوص اقدام می‌نماید. در این شرایط جذب و تبلیغات مشارکت‌ها در مهدهای کودک و مراکز غیردولتی تابع قوانین این دستورالعمل و شیوه نامه جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی و مقررات عمومی آن می‌باشند.

فصل سوم: نحوه مصرف و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی

ماده ۸- نحوه مصرف و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی توسط بخش دولتی

- (۱) مصرف و هزینه‌کرد از محل مشارکت‌های مردمی خاص، براساس نیت خیرین و مشارکت‌های مردمی عام، بر اساس تصمیم شورای مشارکت‌های مردمی مرکزی، استانی و شهرستانی می‌باشد.
- (۲) در صورت تفویض اختیار مصرف و هزینه‌کرد از سوی شورای مشارکت‌های مردمی مرکزی، استان و شهرستان، حسب مورد به ریاست سازمان یا مدیران کل استانی و روسای شهرستانی، هزینه‌کرد از محل مشارکت‌های مردمی با دستور افراد مذکور و تایید حوزه مشارکت‌های مردمی انجام خواهد شد.
- (۳) مشارکت‌های مردمی با نیت خاص، صرفاً براساس نیت اهدا کننده و حسب مورد در سطح ستاد مرکزی سازمان با تایید رئیس سازمان و نظارت بالاترین مقام حوزه مشارکت‌های مردمی سازمان و در سطح استان با تایید مدیرکل و تحت نظارت معاون مشارکت‌های مردمی استان و در سطح شهرستان به تایید رئیس شهرستان و نظارت کارشناس مشارکت‌های مردمی شهرستان هزینه می‌گردد. در صورت مازاد مصرف بودن با نظر دبیر شورای مشارکت‌های مردمی و موافقت مشارکت‌کننده جهت سایر نیازهای مورد نظر قابل بهره‌برداری می‌باشد.
- (۴) ستاد و ادارات کل بهزیستی استان‌ها موظف می‌باشند با در نظر گرفتن فتاوی مراجع عظام، مبالغی که با موضوع فطریه به صورت نقدی در سطح شهرستان اختصاص پیدا نموده است را صورت‌جلسه نموده و نسبت به هزینه نمودن آن‌ها در اسرع وقت اقدام نمایند و نیازی به واریز این مبالغ به حساب مشارکت‌های مردمی ستاد و ادارات بهزیستی کل استان‌ها نمی‌باشد. ضمناً مبالغ فوق در میزان مشارکت نقدی استان محاسبه می‌گردد.
- (۵) در صورتی که مبالغی با عنوان فطریه به حساب مشارکت‌های مردمی استان واریز گردد، ادارات کل بهزیستی استان‌ها موظف می‌باشند با توجه به دستورات شرعی موجود، مبنی بر اینکه این وجوهات می‌بایست با قید فوریت هزینه گردند در اولین فرصت آن را به حساب شهرستان‌های مربوطه واریز نمایند.
- (۶) مشارکت‌های مردمی با نیت عام مطابق با اهداف بهزیستی و بر اساس جدول زیر هزینه می‌گردد:

تبصره ۱: توزیع اعتبار حساب‌های مشارکت‌های مردمی در موارد یازده‌گانه جدول در طول سال، باید به گونه ای باشد که در هیچ‌یک از موارد، از ۲۰ درصد مشارکت نقدی جذب شده همان سال بیشتر نباشد.

تبصره ۲: ستاد و ادارات کل بهزیستی استان‌ها موظف به مشارکت در تامین هزینه برنامه‌های ردیف ۸ و ۹ جدول که ماهیت ملی و کشوری دارند از حساب مشارکت‌های مردمی استان و ستاد می‌باشند.

تبصره ۳: در صورت استفاده از توان و همکاری عاملین جذب مشارکت‌های مردمی، حق الزحمه آنان بر اساس تفاهم‌نامه فیما بین، پرداخت خواهد شد. (در هر حال حق الزحمه نباید بیش از ۲۰ درصد وجوه جذب شده باشد).

تبصره ۴: در شرایط زمانی خاص و نیز شرایط ویژه استان با تصمیم و تصویب شورای مشارکت‌های مردمی استانی، امکان تغییر درصد اختصاصی به ردیف‌های جدول (ذکر شده در تبصره ۱) قابل تغییر می‌باشد.

جدول مصادیق مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های نقدی با نیت عام

ردیف	نوع خدمات
۱	کمک به خرید، تعمیر و تأمین مسکن مددجویان تحت پوشش سازمان
۲	کمک به توانمندسازی شغلی جامعه هدف تحت پوشش سازمان
۳	سرمایه‌گذاری جهت تأمین آینده مددجویان از طریق سبد گردانی، بیمه، صندوق سرمایه‌گذاری و...
۴	کمک به تأمین جهیزیه و هزینه‌های ازدواج جامعه هدف تحت پوشش سازمان
۵	کمک به تأمین هزینه‌های برنامه‌های آموزشی، فرهنگی، ورزشی و فوق برنامه جامعه هدف تحت پوشش سازمان
۶	کمک به حل مشکلات معیشتی مددجویان، رفع نیازهای موردی و هزینه‌های ضروری غیرقابل پیش‌بینی نیازمندان واجد شرایط
۷	کمک به ساخت و بازسازی فضای فیزیکی و خرید تجهیزات مورد نیاز مراکز دولتی، مجتمع‌های خدمات بهزیستی و موسسات خیریه تحت نظارت سازمان
۸	کمک و مشارکت در ساخت مراکز و ساختمان‌های خیر ساز
۹	کمک به تأمین هزینه‌های مورد نیاز برنامه‌های جلب و گسترش فرهنگ مشارکت‌های مردمی و مسئولیت اجتماعی و تأمین هزینه‌های اطلاع رسانی، تبلیغات جلب و جذب مشارکت‌های مردمی
۱۰	کمک به تأمین هزینه‌های درمان جامعه هدف تحت پوشش سازمان
۱۱	کمک به تأمین خدمات توانبخشی (کاردرمانی، فیزیوتراپی، تجهیزات مورد نیاز ناشنوایان و ...) و تجهیزات پزشکی مورد نیاز جامعه هدف سازمان

ماده ۹- نحوه مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی توسط بخش غیردولتی

- (۱) موسسات خیریه مکلفند هرگونه دریافت مشارکت‌های مردمی را صرفاً جهت پیشبرد اهداف موسسه و افزایش کیفیت خدمات- رسانی به گروه هدف هزینه نمایند.
- (۲) هزینه کرد از محل مشارکت‌های مردمی خاص در اسرع وقت و براساس نیت خیرین و مشارکت‌های مردمی عام بر اساس مصوبه هیات مدیره موسسات خیریه با تنظیم اسناد مالی مربوطه انجام می‌شود.
- تبصره: مؤسسات خیریه موظفند اقلام خوراکی و فاسد شدنی را در اسرع وقت جهت گروه هدف تحت پوشش موسسه توزیع و مصرف نمایند.
- (۳) موسسات انتفاعی که در شرایط خاص مجوز جذب و تبلیغات مشارکت‌های مردمی دریافت می‌نمایند، اجازه مصرف هزینه کرد مشارکت را نداشته، ضمن گزارش موارد جذب شده و طبق شیوه‌نامه جذب و تبلیغات مشارکت، تمامی موارد را به بهزیستی استان/شهرستان تحویل می‌دهند.

فصل چهارم- نظارت بر جلب و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی

ماده ۱۰: نظارت بر جلب و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی بخش دولتی

- (۱) نظارت در جلب و مصرف مشارکت‌ها در کلیه واحدهای بهزیستی اعم از مجتمع‌ها، مراکز دولتی و ادارات سازمان در سطوح شهرستان، استان و کشور مطابق با قوانین و مقررات سازمان (اصلاحیه قانون راجع به تشکیل سازمان و بند «ه» ماده ۶ قانون ساختار جامع رفاه و تامین اجتماعی، مصوب ۱۳۸۳) و مطابق با قانون ۷۱ مکرر دیوان محاسبات عمومی کشور اعمال می‌گردد.
- (۲) دریافت مشارکت‌های مردمی با رعایت قانون مبارزه با پولشویی سال ۱۳۸۶، اصلاحات و الحاقات بعدی و آیین‌نامه اجرایی آن انجام می‌گیرد.
- (۳) نگهداری حساب‌ها و اسناد باید در قالب مقررات دولتی انجام پذیرد.
- تبصره: تأیید اسناد هزینه‌ای و نظارت بر حسن اجرای مصوبات در سطح ستاد مرکزی سازمان بر عهده رئیس سازمان یا نماینده ایشان، ذیحساب و تحت نظارت بالاترین مقام حوزه مشارکت‌های مردمی سازمان و در سطح استان بر عهده مدیرکل استان، ذیحساب و تحت نظارت معاون مشارکت‌های مردمی، در سطح شهرستان بر عهده رئیس شهرستان و تحت نظارت کارشناس مشارکت‌های مردمی شهرستان می‌باشد. بدین منظور ستاد و ادارات بهزیستی استان و شهرستان‌ها موظفند براساس مصوبات شورای مشارکت‌های مردمی مرکزی، استانی و شهرستانی خود یا بر اساس تفویض اختیار از سوی شورای مشارکت‌های مردمی با ارائه صورتجلسه و تنظیم سند هزینه، نسبت به هزینه کرد مبالغ مصوب از محل سرفصل مشارکت نقدی خود بر اساس جدول مصادیق مصرف مشارکت‌های نقدی با نیت عام اقدام نمایند.
- (۴) کلیه عوامل مشارکت‌های مردمی در سطح ستاد، استان و شهرستان موظفند در قبال دریافت کمک‌های نقدی به صورت مستقیم، رسید مربوطه را مطابق نمونه ارسالی سازمان صادر و مبالغ دریافت شده را به حساب بانکی مشارکت‌های مردمی واریز و فیش بانکی را ضمیمه رسید نمایند. در صورت خودداری فرد خیر از دریافت رسید، همکاران ملزم به صدور رسید و بایگانی آن همراه با فیش بانکی واریز به حساب مشارکت‌های مردمی می‌باشند.
- (۵) حوزه مشارکت‌های مردمی ستاد و استان و شهرستان‌ها می‌بایست بصورت روزانه قادر به رصد حساب‌های مشارکت‌های مردمی ستاد، استان و شهرستان‌ها بر اساس سطوح دسترسی تعریف شده، باشند.
- تبصره ۱: کلیه مشارکت‌های مردمی باید در سامانه ثبت گردد.
- تبصره ۲: نظارت بر حسن اجرای مصوبات در سطح ستاد مرکزی سازمان بر عهده بالاترین مقام حوزه مشارکت‌های مردمی سازمان و در سطح استان بر عهده معاون مشارکت‌های استان و در سطح شهرستان بر عهده کارشناس مشارکت‌های مردمی شهرستان می‌باشد.
- (۶) ادارات بهزیستی استان و شهرستان و مراکز دولتی مکلفند کلیه اطلاعات مشارکت‌های مردمی جذب شده (نقدی، غیرنقدی و خدماتی) را به‌روز در سامانه ثبت نمایند و مسئولیت صحت آن به عهده رئیس مرکز، ادارات بهزیستی شهرستان و استان می‌باشد.
- (۷) مسئولین مجتمع‌ها و مراکز دولتی و ادارات بهزیستی شهرستان و استان مکلفند کلیه اطلاعات مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی (نقدی، غیرنقدی و خدماتی) را ماهیانه در سامانه ثبت نمایند و مسئولیت صحت آن بر اساس سطح ورود اطلاعات بر عهده رئیس مجتمع، مرکز و کارشناس مشارکت‌های مردمی شهرستان و معاون مشارکت‌های بهزیستی استان می‌باشد و باید به تأیید رئیس بهزیستی شهرستان رسیده و در انتهای فرآیند به تأیید مدیرکل ادارات بهزیستی استان‌ها رسیده باشد.
- (۸) حوزه مشارکت‌های مردمی مسئولیت دارد در قبال دریافت مشارکت‌های ثبت شده در سامانه به خیرین محترم در قالب پیامک یا به روش‌های دیگر اطلاع‌رسانی نماید.
- (۹) با هرگونه کوتاهی، قصور و تخلف در ورود اطلاعات و ثبت گزارش جلب، مصرف و هزینه کرد مشارکت‌های مردمی در سامانه، مطابق قوانین و مقررات برخورد خواهد شد.

ماده ۱۱: نظارت بر جلب، مصرف و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی بخش غیردولتی

۱) موسسات مکلفند کلیه اطلاعات جلب، مصرف و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی (نقدی، غیرنقدی و خدماتی) را به روز در سامانه ثبت نمایند و مسئولیت صحت آن بر عهده مدیرعامل مؤسسه می‌باشد و باید به تایید رئیس بهزیستی شهرستان رسیده و درانتهای فرآیند به تایید مدیرکل بهزیستی استان‌ها برسد.

۲) دریافت مشارکت‌های مردمی با رعایت قانون مبارزه با پولشویی سال ۱۳۸۶، اصلاحات و الحاقات بعدی و آیین‌نامه اجرایی آن انجام می‌گیرد.

۳) در صورت قصور و کوتاهی مؤسسه در ثبت اطلاعات جذب و هزینه‌کرد مشارکت‌های مردمی در سامانه و عدم ارائه آمار دقیق، مراتب به منزله تخلف محسوب شده و مطابق فرآیند نظارت ماده ۲۶ با مؤسسه برخورد قانونی به عمل می‌آید و از انعقاد هرگونه قرارداد ممانعت به عمل می‌آید.

۴) تمدید پروانه تأسیس و پروانه فعالیت مؤسسات خیریه و یا انعقاد قرارداد با آنها منوط به همکاری آن‌ها در زمینه ثبت اطلاعات جلب مشارکت‌ها در سامانه و ارائه آمار دقیق به صورت غیردولتی مطرح شده در بند ۱ ماده ۱۱ این دستورالعمل می‌باشد.

۵) موسسات باید در قبال دریافت هرگونه کالا، نسبت به صدور رسید و ثبت آن در سامانه اقدام نماید.

تبصره ۱: کلیه قبوض صادره برای مشارکت‌های نقدی و غیرنقدی باید ۳ برگی باشند، یک نسخه به فرد خیر، یک نسخه به اداره بهزیستی شهرستان تحویل و نسخه سوم در مؤسسه نگهداری می‌گردد. (این قبوض باید مطابق با الگوی تهیه شده توسط سازمان بهزیستی کشور باشد.)

تبصره ۲: نصب اطلاعیه در ورودی مؤسسه یا محل دید مراجعین، مبنی بر صدور و ارائه رسید به اهداکنندگان الزامی است.

تبصره ۳: در صورت خودداری فرد خیر از دریافت رسید، کارکنان و دریافت کنندگان کمک، ملزم به صدور رسید و بایگانی آن می‌باشند.

۶) موسسات استانی باید بصورت کتبی شماره حساب خود را به بهزیستی شهرستان و استان و موسسات کشوری به حوزه مشارکت‌های مردمی ستاد اعلام نمایند.

۷) ثبت عملکرد صورتحساب‌های مالی موسسات غیردولتی در دفاتر مالی (دفتر روزنامه و دفترکل) و ارائه اظهارنامه و ترازنامه مالیاتی سالانه در پایان سال مالی به سازمان امورمالیاتی و دبیرخانه کمیسیون استانی/عالی الزامی است.

ماده ۱۲: نحوه تهیه گزارش آماری

شیوه‌نامه نحوه تنظیم و ثبت گزارش‌های آماری جلب و مصرف مشارکت‌های مردمی با نیت خاص و عام، ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این دستورالعمل، تدوین و پس از تصویب در شورای معاونین سازمان، ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۳: فرآیند رسیدگی به تخلفات مؤسسات در جلب مشارکت‌های مردمی

در صورت تخلف مؤسسه در فرآیند جلب مشارکت‌های مردمی، مطابق فرآیند رسیدگی به تخلفات مؤسسات غیردولتی در قالب دستورالعمل نظارتی ماده ۲۶ برخورد قانونی به عمل می‌آید.

این دستورالعمل با چهار فصل و سیزده ماده و ۱۷ تبصره در جلسه مورخ ۱۰ تیر ۱۳۹۹ به تایید و تصویب شورای مرکزی مشارکت‌های مردمی با سازمان بهزیستی رسیده و زین پس، لازم‌الاجرا می‌باشد. از تاریخ ابلاغ آن کلیه دستورالعمل‌های قبلی در خصوص نحوه جلب مشارکت‌های مردمی (نقدی، غیر نقدی و خدماتی) و مصرف و هزینه‌کرد آن، ملغی تلقی می‌گردد.